

BESZÁMOLÓ A MBFT ORVOSI BIOLÓGIAI ULTRAHANG SEKCIÓJÁNAK TEVÉKENYSÉGÉRŐL AZ 1975—78 ÉVEKBEN

A fenti időszakban Szekciónk tevékenységének egyik legjelentősebb eredménye az volt, hogy az Egészségügyi Minisztérium 1977-ben elfogadta az általunk már 1972-ben, majd 1976-ban ismételten felterjesztett *ultrahang (UH) diagnosztikai központok szervezésére vonatkozó javaslatot*.

Az 1976. május 27-én megtartott klubdelutánunk egyik napirendi pontja volt e javaslat aktualitásának, sürgősségének és ismételt felterjesztésének megvitatása. Ezen a klubdelutánunkon részt vett az Eü. Minisztériumnak és az Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézetének (ORSI) egy-egy megbízottja is. — Az MBFT Elnöksége jóváhagyta és továbbította javaslatunkat.

Ezt követően dr. Csákány György, az ORSI igazgatója, az Eü. Minisztérium Orvostechnikai Bizottsága elnökének felkérésére Szekciónk néhány tagja (Bertényi Anna, Falus Miklós, Humml Frigyes, Káli András, Kosza Ida, Lengyel Mária, Szeben Ágnes) tanulmányt készített A hazai ultrahang diagnosztika helyzete és jövője címmel. A 80 oldalas tanulmány a következő fejezeteket tartalmazza:

1. Az orvosi UH diagnosztika rövid története.
2. Fizikai alapfogalmak.
3. Az UH diagnosztikai készülékek működési elve és alaptípusai.
4. Az UH diagnosztika jelentősége és várható fejlődése.
  - a. Belgyógyászat és határterületei.
  - b. Kardiológia.
  - c. Angiológia.
  - d. Neuro-pszichiatría.
  - e. Szemészet.
  - f. Szülészet—nőgyógyászat.
  - g. Urológia.
5. A hazánkban elterjedt készüléktípusok.
6. Az UH diagnosztikai készülékek hazai gyártásának helyzete.
7. Az UH diagnosztikai készülék fejlesztés lehetséges irányai.
8. Szervezési feladatok. Fejlesztési koncepció 1980-ig és 1985-ig.

Az Eü. Minisztérium Orvostechnikai Bizottsága 1977 márciusában tárgyalta, majd jóváhagyta Szekciónknak UH diagnosztikai központok szervezésére vonatkozó javaslatát és a hazai UH diagnosztikai ellátás megszervezésével az ORSI-t bízta meg. A szervezési feladatok ellátására Szekciónk tagjaiból megalakult az ORSI öttagú *UH Diagnosztikai Munkacsoportja*. A Munkacsoport nyitott, ami azt jelenti, hogy állandó munkatársakon kívül alkalmanként Szekciónk más tagjait is felkérjük a szervezési munkában való részvételre.

Az ORSI UH Diagnosztikai Munkacsoportjának feladatai közül kiemelem a hazai kétdimenziós (ún. B-scan) készülékek számbavételét korszerűség, műszaki

állapot és kihasználtság szempontjából. Ez, valamint a további szükségletek felmérése már nagyrészt megtörtént. Megkezdődött az egységes dokumentáció bevezetése is, egyelőre kísérletképpen.

Az első UH diagnosztikai központ Budapesten, az Orvostovábbképző Intézetben kap helyet. Szervezése a Munkacsoport jelenlegi legfontosabb feladata.

BERTÉNYI ANNA
az OBUS titkára

Az Ultrahang Szekció 1975—78. évi klubdélutánjai

A Szekció 1975—78. években öt klubdélutánt rendezett. A terveknek megfelelően e klubdélutánokon már azok a szakmák is szerepeltek, melyek csak ezekben az években kezdtek ultrahang diagnosztikával foglalkozni.

Az elhangzott előadások színvonalasak voltak, tájékoztatást adtak az elért új kutatási eredményekről.

A klubdélutánok alkalmat adtak arra is, hogy a tagság tájékoztatást kapjon a szekció életéről és tevékenységéről.

Az időszak első klubdélutánjára 1975. április 2-án a Magyar Tudományos Akadémia Képestermében került sor. Ezen két előadás hangzott el.

A szülészeti ultrahang diagnosztika mai állásáról és jövőjéről Sobel Mátyás tartott előadást. 6000 vizsgálat alapján áttekintő összefoglalást adott a szülészeti diagnosztikai ultrahang vizsgálatokról, ezek hatékonyságáról és limitációjáról. A fejlődés útjaként a gray-scale technikát és az ultrahang-holográfiát jelölte meg.

Stock Imre a klinikai echocardiographiáról tartott előadást. Megállapítja, hogy bár az echocardiographia már széles körben elterjedt, még mindig nem vált rutinvizsgáló eljárássá. Részletesen tárgyalta az egyes szív-struktúrák echos vizsgálatát, az ezzel kapcsolatos eredményeket és problémákat. — Kitért az újabb ultrahangos szív-vizsgálati módszerekre is. Előadását polaroid felvételekkel illusztrálta.

1975. évi második klubdélutánunkat november 27-én a Magyar Tudományos Akadémia felolvasó-termében tartottuk. Ezen *Szebeni Ágnes a hasi és retroperitonealis szervek ultrahang vizsgálatairól a belgyógyászati kórképekben* tartott előadást. E szerint a belgyógyászat és határterületeinek diagnosztikájában egyre nagyobb szerepet kap az ultrahang. Beszámolt a Péterffy Sándor utcai Kórház beteganyagán végzett vizsgálatok tapasztalatairól és értékelte vizsgálati eredményeit, összehasonlítva más vizsgáló eljárásokkal.

A második előadást *Lengyel Mária* tartotta. Előadásának címe: „*A normális és kóros szív működés elkülönítése echocardiographiával*”. Elmondta, hogy az echocardiographia alkalmas a mitrális, a bicuspidalis, a pulmonalis és az aorta billentyű, valamint a kamrafalak mozgásának mérésére, vastagságának megítélésére és a kamra-üregek nagyságának becslésére. Ezekből az adatokból következtetni lehet a billentyűk és a bal kamra funkciójára ép és kóros körülmények között.

Ezen a klubdélutánon a temesvári egyetem orvosfizikai professzora, Nagy József hozzászólásában az ultrahang biológiai hatásáról beszélt.

Következő összefoglalóunkat 1976. május 27-én tartottuk. Ezen *Hegyí Zsuzsa* számolt be a *SOTE Neurológiai Klinikáján végzett echoencephalographiás vizsgálatok tapasztalatairól*. 700 echoencephalographiás vizsgálat elemzése kapcsán közel

20%-ban kapott pozitív eredményt. Ezen eredmények között a tumoros és vascularis betegekre vonatkozó leleteket vizsgálták.

A klubdelután második előadója Tarnóczy Péter „Az ultrahang-diagnosztika felhasználási lehetősége az RH isoimmunizált terhesek gyógykezelésében” címmel tartott előadást. Az elmúlt két év alatt végzett vizsgálatok alapján az RH isoimmunizált terhesek méhen belüli magzati transzfúziójánál az ultrahang echographia segítségét és felhasználási lehetőségeit ismertette.

Harmadik napirendi pontként az ultrahang diagnosztikai központok létesítésére vonatkozó javaslatunkat vitattuk meg.

Az 1977. évi klubdelutánunkat november 30-án a MTESZ székházában tartottuk.

Meskó Éva „Az ultrahang diagnosztika (Doppler) jelentősége az arteria carotis interna keringési zavaraiiban” címmel tartott előadást. Ennek megvitatása után Bertényi Anna a szekció titkára beszámolt az Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézet ultrahang diagnosztikai munkacsoportjának eddig végzett munkájáról.

1978. március 31-én német vendége volt klubdelutánunknak Prof. dr. R. Millner a hallei Martin-Luther Egyetem Alkalmazott Biofizikai Intézetének igazgatója. Igen értékes előadást tartott az ultrahangos echo és doppler sonographia vizsgáló módszereiről és alkalmazásukról. Ezt követően felesége dr. M. Millner az ultrahangos glottographiaról és a rhinopathiak ultrahangos kezeléséről beszélt.

A klubdelutánokon a szekció tagságának 40—50%-a volt jelen. Az előadások után elhangzott hozzászólások és a tagok kollektív beszélgetése, időnként élénk vitája volt a fokmérője annak, hogy az előadások témái általános érdeklődést váltottak ki.

FALUS MIKLÓS
az OBUS elnöke

AZ OBUS TAGJAINAK NÉVSORA*

Elnök:	Hegyí Zsuzsanna	Morócz Károly
Falus Miklós	Inovay János	Nagy Ágnes
	Jerney Judit	Paál Margit
Titkár:	Kincses Éva	Papp Gábor
Bertényi Anna	Kiss Dezső	Paulovics Lajos
	Kodaj Imre	Pentelényi Tamás
Vezetőségi tagok:	Kolozsvári Lajos	Rác Páter
Greguss Pál	Kopa János	Resch Béla
Humml Frigyes	Kovács Lajos	Sobel Mátyás
Kárpáti Miklós	Kökény Mihály	Stock Imre
Kosza Ida	Kun László	Szabó Vilmos
	Lengyel Mária	Szántó József
Tagok:	Major András	Szebeni Ágnes
Ba János	Majzik Mária	Szőke Béla
Balogh József	Marek Péter	Tapasztó István
Bácsy Zsolt	Mádai András	Tarnóczy Péter
Bodosi Mihály	Mádi Szabó László	Török Magdolna
Fodor Mária	Meskó Éva	Vajda Róbert
Gyárfás Józsefné	Moll Ágnes	52. Várkonyi Péter
Harkányi Zoltán	Molnár Antal	

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.

A MBFT SUGÁRBIOLÓGIAI SZEKCIÓJÁNAK MUNKÁJÁRÓL

A Sugárbiológiai Szekció feladatának tekinti, hogy

1. tagjai részére fórumot biztosítson a sugárbiológia témakörébe vágó kutatásokról szóló beszámolókhöz;
2. módot adjon egyes intézetek vagy nagyobb munkacsoportok tevékenységének megismerésére;
3. vitaüléseket rendezzen általános érdeklődésre számot tartó témákról, különböző szakterületek kutatóit felkérve előadónak.

Az 1975—78. években ezeknek a célkitűzéseknek megfelelően rendeztük meg klubdélutánjainkat.

1976 áprilisában rendezett klubdélutánunkon a POTE Biofizikai Intézetének nyomelemekkel foglalkozó munkacsoportjából számolt be két kutató a nyomelemek speciális meghatározási módszeréről (neutronaktivációs analízis) és a nyomelemek szerepéről a biológiai sugárhatásban. (*Niedetzky Antal*: Tapasztalataink a nyomelemek szerepéről a biológiai sugárhatásban; *Juricskay István*: Neutronaktivációs analízis biológiai alkalmazása.)

1976 júniusában rendezett klubdélutánunkat a Magyar Haematológiai Társaság Experimentális Haematológiai munkacsoportjával közösen rendeztük. A klubdélután témája a rendkívül sugárérzékeny vérképző őssejtek sugárbiológiája volt. (1976. jún. 17.: *Gidáli Júlia*, OSSKI, Budapest: Pluripotens őssejtek sugárbiológiája; *Kovács Péter*, DOTE Gyógyszertani Intézet: Elkötelezett őssejtek sugárbiológiája.)

1977 márciusában az ionizáló sugárzások genetikai hatásairól rendeztünk klubdélutánt, ahol sugárzások alkalmazása a növénynevelésben és a rovarok elleni védekezésben, épp úgy tárgyalásra került, mint az ionizáló sugárzások humángenetikai hatásai. (*Dr. Bálint Andor*: A sugárzás genetikai hatásának alkalmazása a növénynevelésben, *dr. Nagy Barnabás*: Ionizáló sugárzásokkal indukált genetikai változások rovarokban; *dr. Igali Sándor*: Az ionizáló sugárzás humángenetikai hatásai.)

1978 májusában a SOTE Biofizikai Intézetének UV-sugárzás hatásaival foglalkozó munkacsoportja tartott munkájukról klubdélutánt (*Fidy Judit—Raksányi Kund*: Kristályos uracil-származékok fotoreakciói; *Fekete Andrea—Földvári István*: DNS-vékonyréteg sugársérülésének vizsgálata a vákuum UV-spektrum alapján; *Rontó Györgyi*: UV-fény és radiomimetikum okozta biológiai sérülések).

A klubdélutánok rendezésén kívül a Sugárbiológiai Szekció vezetősége tevékenyen részt vett az Európai Sugárbiológiai Társaság (ESRB) 12. kongresszusának szervezésében 1976 októberében Budapesten. A kongresszuson a Sugárbiológiai Szekció tagjai nagy számban vettek részt és tartottak előadást.

A MÉT, Magyar Biofizikai Társaság és Magyar Biokémiai Társaság 1977-ben

rendezett közös vándorgyűlésén ugyancsak nagy számban, aktívan vettek részt a Sugárbiológiai Szekció tagjai, több referátumot és kiselőadást tartottak.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a legsikeresebb rendezvények azok voltak, ahol szűkebb témakörben a hasonló területen dolgozó, de különböző tudományos egyesületekhez tartozó kutatók számoltak be eredményeikről.

A Sugárbiológiai Szekció munkáját célszerűnek látszik a jövőben is ilyen irányban kijelölni.

PREDMERSZKY TIBOR,
a Sugárbiológiai Szekció elnöke

A SUGÁRBIOLÓGIAI SZEKCIÓ TAGNÉVSORA*

<i>Elnök:</i>	Gárdos György	Molnár László
Predmerszky Tibor	Gáspár Rezső	Mózsa Szabolcs
<i>Titkár:</i>	Gombos Attiláné	Nagy Zsuzsanna
Gidáli Júlia	Gueth Sándorné	Niedetzky Antal
<i>Tagok:</i>	Gyenge László	Pál Imre
Antal Sára	Gyurján István	Sas Barnabás
Báthori Edit	Hajnal Józsefné	Sántha András
Benkő András	Hernádi Ferenc	Soltész Lajos
Benkő György	Hidvégi Egon	Somogyi Béla
Bertók Loránd	Holland József	Spett Borbála
Bor Istvánné	Holland Józsefné	Szabó Gábor
Bozóky László	Horváth Györgyi	Szabó László
Böloni Erzsébet	Horváth Magdolna	Szabóné
Burger Tibor	Járai Ferencné	Kövecses Mária
Cságoty Endre	Jászsági Istvánné	Szentesi István
Csővári Mihályné	Juhász Lajosné	Székelyhidiné
Damjanovich Sándor	Jurányi Zsuzsa	Bodó Katalin
Daróczy Attila	Kállai Miklós	Tarján Imre
Demeter István	Károly László	Tigyi József
Deseő György	Károlyi Géza	Toperczer Johanna
Egyed Jenő	Keresztes Péter	Tóth Árpád
Farkas György	Koczás Gyula	Tóth Lajos
Fehér Imre	Kovács László	Tóth Lajosné
Ferenczy Marianne	Kovács Péter	Turai István
Fitori János	Köteles Györgyné	Unger Emil
Fónagy Anna	Krúdy Erzsébet	Vargáné
Gallyas Alfréd	Kurtács Endre	Mányi Piroska
Gaszó Lajos	Kutas László	Varga László
	Kutas Vera	Váradi Júlia
	Loványi István	83. Zaránd Pál
	Máté László	

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.

AZ ORVOSI FIZIKAI SZEKCIÓ TEVÉKENYSÉGE 1975—78 KÖZÖTT

Az 1974-ben alakult Orvosi Fizikai Szekció létrehozásának időszerűségét az eltelt időszakban felmerülő hazai feladatok nagymértékben igazolták.

Nemzetközi kapcsolataink kedvezően alakultak. Szakcsoportunk tagja lett az International Organization for Medical Physics-nek (IOMP). Az IOMP-tagság anyagi fedezetét felsőbb szerveink biztosítják. Három tagtársunk — Hizó József, Reischl György és Vittay Pál — képviselte hazánkat a Kühlungsbornban (NDK) rendezett orvosi fizikai symposiumon, melynek tapasztalatairól 1976. márc.-ban klubdelután keretében tartottak beszámolót.

Terveinknek megfelelően, Kazai Lajos és Szabó Árpád tagtársaink (Borsod-A.-Z. megyei Tanács Vezető Kórháza, Miskolc) a Radiológiai Osztály fizikusainak főbb tevékenységéről (izotópdiaгностика, sugárterápia dozimetriája, sugárvédelem) adtak érdekes ismertetőt 1976. nov.-i klubdelutánunkon.

Hosszabb előkészítő szervezést követően, 1977. okt. 12-én kerekasztal-konferenciát rendeztünk a hazai radiológia sugárfizikai igényeiről. Sikerült biztosítani nemcsak tagtársaink, hanem a témában érdekelt orvosok és mérésügyi szakemberek részvételét is. A konferenciát Prof. dr. Bozóky László „Sugárterápiás centrumok orvosi fizikai feltételeinek biztosítása, különös tekintettel az oktatási és műszerezettségi kérdésekre” című vitaindító előadása nyitotta meg. A vita során egyértelmű megállapítást nyert az a tény, hogy hazánk sugárterápiás ellátottsága nagyon elmaradt. Sugárforrásaink korszerűtlenek, műszerezettségünk alacsony szintű, az e területen dolgozó fizikusok száma általában igen kevés, rendszeres oktatásuk és továbbképzésük nincs megoldva. A konferencián elhangzottokról felettes szerveinket tájékoztattuk és az első konkrét intézkedések már a közeljövőben várhatók. Folyamatba helyeztük egy továbbképző tanfolyam tematikájának összeállítását és előadónak kiválasztását.

Részt vettünk az IOMP legközelebbi nemzetközi kongresszusának Budapesten tervezett megrendezése előkészítésében.

NIKL ISTVÁN,
az Orvosi Fizikai Szekció titkára

AZ ORVOSI FIZIKAI SZEKCIÓ TAGJAI*

<i>Elnök:</i>	Boros László	Reischl György
Bozóky László	Décsi Zoltán	Szabó Árpád
<i>Titkár:</i>	Dósay Károly	Tarján Imre
Nikl István	Farkas György	Tigyi József
	Gyarmathy László	Toperczer Johanna
<i>Tagok:</i>	Hizó József	Török István
Ballay László	Kazai Lajos	Varjas Géza
Berta Ilona	Makra Zsigmond	Vittay Pál
Bojtor Iván	Predmerszky Tibor	23. Zaránd Pál

* Részletes adatokat lásd az MBFT tagnévsoránál.